

שלום

RUTA
pel **CALL**
JUEU de
VALLS

Ruta por la Judería de Valls

La ruta per l'antic Call Jueu de Valls

La ruta pel Call Jueu de Valls transcorre pel nucli inicial vallenc de la Vilaclosa, que inclou l'antic Call medieval. L'important pes econòmic i comercial que havia assolit Valls i el creixement demogràfic i urbanístic que experimentà la Vila expliquen el fet que, a mitjan segle XIII, tingués lloc l'assentament d'una comunitat jueva, una de les més importants del Camp de Tarragona.

Aquestes comunitats s'establien en viles i ciutats d'una certa importància, amb una situació estratègica i un volum de negoci suficient que els permetés desenvolupar l'activitat comercial i de lliurament de préstecs.

Les primeres notícies documentals de l'existència de jueus a Valls són de l'any 1277. La comunitat jueva vallenc i les poques famílies jueves d'algunes poblacions veïnes varen constituir un organisme jurídic propi, l'aljama de Valls, que es regia d'una manera pràcticament autònoma per organitzar la vida social, religiosa, judicial i econòmica dels seus membres.

La comunitat jueva vallenc vivia concentrada al Call, format per dos carrers, els actuals carrers del Call i dels Jueus, on estava ubicada la Sinagoga; ambdós conserven la seva traça medieval original. Disposaven d'una taula a la carnisseria pública i d'un fossar als afores de la vila on enterraven els seus difunts seguint el ritu propi de la tradició hebrea. Els jueus de Valls arribarien a sumar un màxim d'uns 200 individus (en una població total de 3.200 vallencs), just abans de l'arribada de la pesta negra de l'any 1348.

La convivència entre jueus i cristians fou normalment pacífica i no es van produir conflictes seriosos. Però l'estiu del 1391 esclatà una onada d'assalts als calls de bona part de la península Ibèrica motivats pel malestar general a causa de la crisi econòmica d'aquells anys. Com a conseqüència d'aquest fet, el call vallenc quedà desintegrat i la població jueva es va reduir considerablement. Al llarg del segle XV algunes famílies hebrees continuaren vivint a Valls, tot i que finalment s'acabarien convertint al catolicisme o marxarien com a conseqüència del decret d'expulsió per als jueus no conversos del 1492.

Francesc Murillo Galimany

La ruta del antiguo Barrio Judío de Valls

La Ruta por el Barrio Judío recorre parte del núcleo urbano inicial de Valls, la Vilaclosa, que incluye el antiguo barrio judío medieval. El importante peso económico y comercial que había alcanzado Valls, así como el crecimiento demográfico y urbanístico que experimentó la villa, explican el hecho de que a mediados del siglo XIII, se produjera el asentamiento de una comunidad judía, una de las más importantes del Camp de Tarragona.

Estas comunidades se establecían en villas y ciudades de cierta importancia, con una situación estratégica y un volumen de negocio suficiente que les permitiera desarrollar la actividad comercial y de concesión de préstamos.

Las primeras noticias documentales de la presencia hebrea en Valls datan de 1277. La comunidad judía vallense, junto con las pocas familias judías de algunas poblaciones vecinas, constituyeron un organismo jurídico propio, la aljama de Valls, que se regía de manera prácticamente autónoma para organizar la vida social, religiosa, judicial y económica de sus miembros.

La comunidad hebrea de Valls vivía concentrada en el Call, formado por dos calles, las actuales calles del Call y de los Jueus, donde tenían la Sinagoga; ambas conservan su trazado medieval original. Disponían de una mesa en la carnicería pública y de un cementerio en las afueras de la ciudad, donde enterraban a sus difuntos siguiendo los ritos propios de la tradición hebrea. Los judíos de Valls llegarían a sumar hasta un máximo de 200 individuos (en una población total de 3.200 vallenses) justo antes de la llegada de la epidemia de peste negra de 1348.

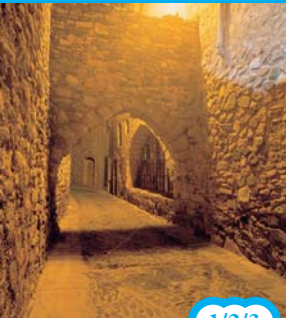
La convivencia entre judíos y cristianos fue normalmente pacífica, sin demasiados conflictos importantes. Pero en verano de 1391 estalló una oleada de asaltos a los barrios judíos de gran parte de la península ibérica, motivados por un malestar general debido a una gran crisis económica. Como consecuencia, el "Call" vallense quedó desintegrado y la población judía quedó muy reducida en número. A lo largo del siglo XV continuaron viviendo algunas familias hebreas en Valls, aunque finalmente se acabarían convirtiendo al catolicismo o marchándose como consecuencia del decreto de expulsión en 1492.

Francesc Murillo Galimany

Ruta pel Call jueu de Valls

1/2/3

Les comunitats jueves catalanes

Les comunitats jueves s'establien en ciutats d'una certa importància que tinguessin un volum suficient de negocis i una situació estratègica. Fins al segle XIV, la coexistència entre jueus i cristians fou normalment pacífica.

Las comunidades judías catalanas. Las comunidades judías se establecían en ciudades de una cierta importancia, con un volumen suficiente de negocio y una buena situación estratégica. Hasta siglo XIV, la coexistencia entre judíos y cristianos fue normalmente pacífica.

La fundació de Valls

Valls neix a partir de la repoblació d'Espinavessa, iniciada el 1155. Als pocs anys, s'establí a l'indret actual: una cruïlla de camins situada en un turó entre els torrents de la Xamora i del Catllar.

La fundación de Valls. Valls nace a partir de la repoblación de Espinavessa, en 1155. A los pocos años, se trasladó al lugar actual: un cruce de caminos situado en un cerro, mejor comunicado y más fácil de defender.

El Valls medieval

A partir de la concessió del mercat (s. XIII), Valls es convertirà en un dels principals centres del Camp de Tarragona. L'establiment d'una comunitat jueva és un indicatiu de l'important pes comercial i econòmic de la població.

El Valls medieval. A partir de la concesión del mercado (s. XIII) Valls fue uno de los principales centros comerciales del Camp de Tarragona. Disponer de una comunidad judía es un indicativo de su peso comercial y económico.

4/5

6

La comunitat jueva vallena

Tenim constància d'una comunitat jueva a Valls des del segle XIII. L'aljama de Valls, a més dels jueus de la vila, també incloïa els jueus de Vallmoll i Vila-rodona.

La comunidad judía de Valls. Hay constancia de una comunidad judía en Valls desde el siglo XIII. La aljama de Valls incluía, además de los judíos de la villa, a los judíos de los pueblos cercanos de Vallmoll y Vila-rodona.

7/8

El Call de Valls: cases, habitants i oficis

A finals del s. XIV, al Call de Valls hi havia unes 30 o 35 famílies. Les famílies benestants es dedicaven al comerç de teixits, activitat que motivà l'aparició de mercaders que comerciaven arreu de Catalunya.

La aljama de Valls. A finales del siglo XIV en la aljama de Valls vivían 30 o 35 familias. Las principales se dedicaban al comercio de tejidos, lo cual motivó la aparición de mercaderes que comerciaban por toda Catalunya.

La sinagoga o escola dels jueus

Les sinagogues catalanes tenien un aspecte força austere, tot i que presentaven variacions en funció de la importància i del poder econòmic de la comunitat a la qual pertanyien.

La sinagoga o escuela de los judíos. Las sinagogas catalanas tenían un aspecto bastante austero a pesar de que podían presentar variaciones en función de la importancia y del poder económico de la comunidad a la cual pertenecían.

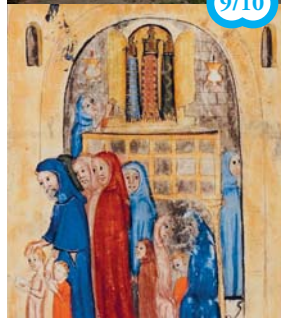

9/10

El rabi

Els rabins no podien acceptar cap tipus de pagament per les tasques religioses i educatives que exercien. Vivien d'altres activitats econòmiques com el comerç i el lliurament de préstecs.

El rabino. Los rabinos no podían aceptar ningún tipo de pago por las tareas religiosas y educativas que ejercían. Vivían otras actividades económicas como el comercio y la entrega de préstamos.

L'alimentació caixer

L'alimentació caixer havia d'estar permesa per la caixrut i, en molts casos, requeria la supervisió del rabi; com ara quan vetllava que l'escorxadador degollés els animals d'un sol tall i s'ocupés d'extreure'ls la sang, considerada impura.

La alimentación kósher. La alimentación kósher tenía que estar permitida por la casbrut y manipulada bajo la supervisión del rabino; se degollaba el animal de un solo corte y se ocupaba de extraerles la sangre, considerada impura.

11

12/13

El ritu d'enterrament

El cos era dipositat directament a terra, amb el cap a l'oest i els peus a l'est; és a dir, encarat cap a Jerusalem. Segons la Llei jueva, els cossos no s'havien d'enterrar amb aixovar.

El rito hebreo de la sepultura. El cuerpo era colocado directamente bajo tierra con la cabeza hacia el oeste y los pies hacia el este, encarado hacia Jerusalén. Según la Ley judía, no los tenían que enterrar con su ajuar.

El fossar dels jueus

El fossar era a extramurs de la vila, en un terreny amb pendent, per construir, airejat pels quatre costats i a prop d'un corrent d'aigua. El cementiri estava envoltat per un mur, amb una porta d'accés.

El cementerio de los judíos. Estaba situado extramuros de la ciudad, en un terreno con pendiente, sin cultivar y aireado por los cuatro costados, cerca de una corriente de agua, rodeado por un muro y con una puerta de acceso.

14

L'antic Estudi

El Comú de Valls va possibilitar que la vila disposés d'un centre d'ensenyament: el govern municipal contractava un mestre d'ensenyament primari i li facilitava el lloguer de la casa on s'instal·lava.

El antiguo Estudio. El gobierno municipal de Valls tuvo un interés manifiesto en que la villa dispusiera de un centro de enseñanza: contratava un maestro de enseñanza primaria y le facilitaba el alquiler de la casa donde se instalaba.

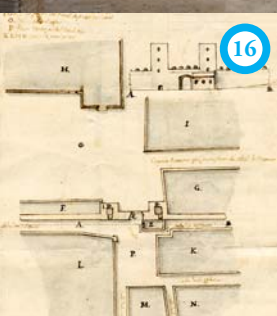

15

La carnisseria pública

La carnisseria es trobava a tocar del Call, a l'actual plaça de les Garrofes, una placeta d'unes dimensions molt més reduïdes. En l'època medieval, es coneixia com la plaça de la Carnisseria.

La carnicería pública. La carnicería estaba junto a la aljama, en la actual plaza de les Garrofes (algarrobas), una plazoleta de unas dimensiones mucho más reducidas. En época medieval, se conocía como la plaza de la Carnicería.

16

El Portal Nou

El Portal Nou va protegir aquesta entrada de Valls des del 1376 fins al 1833, quan s'enderrocà l'estructura del portal i la segona torre per eixamplar aquest accés al nucli urbà.

El portal de la muralla de la segunda mitad del siglo XIV. Conocido como El Portal Nou (nuevo) protegió esta entrada de Valls desde 1376 hasta 1833, cuando se derribó la estructura del portal y la segunda torre para ensanchar este acceso al centro urbano.

17

Jueus i cristians

D'acord amb una ordinació municipal de 1299, els jueus no tenien l'obligació de respectar les festes cristianes; aquells dies podien treballar, tot i que havien de dur a terme l'activitat laboral a porta tancada.

La relación entre judíos y cristianos. Gracias a una ordenanza municipal de 1299, los judíos no tenían la obligación de respetar las fiestas cristianas. Podían trabajar aquellos días, pero tenían que llevar a cabo su actividad laboral a puerta cerrada.

18

L'assalt al Call del 1391

La nit del 5 d'agost de 1391, el poble, sense que les autoritats municipals poguessin aturar-lo, va assaltar el Call de Valls: van assassinar jueus i van saquejar la sinagoga i les seves cases.

El asalto del barrio judío de 1391. La noche del 5 de agosto de 1391, el pueblo, sin que las autoridades municipales pudieran pararlo, asaltó el barrio judío de Valls. Asesinaron varias personas y saquearon la sinagoga y las casas.

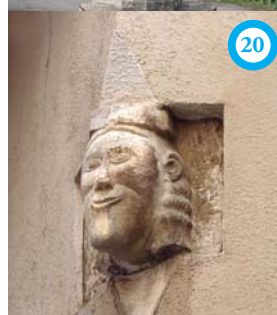

19

Jueus i conversos

Després de l'assalt del 1391 al Call de Valls, alguns jueus es van convertir al cristianisme; altres s'establiren en poblacions que encara mantenien comunitats hebrees o bé s'exiliaren a l'Europa central o al Mediterrani oriental.

Judíos y conversos en el siglo XV. Después del asalto del 1391 a la Aljama de Valls, algunos judíos se convirtieron al cristianismo y otros se establecieron en poblaciones que todavía mantenían comunidades hebreas o se exiliaron en Europa central o en el Mediterráneo oriental.

20

El record dels jueus

El record de la presència jueva a Valls s'ha mantingut viu al llarg dels segles. El manteniment del topònim 'carrer dels Jueus' ha contribuït a fer que les successives generacions recordessin que, en aquell indret, hi havien viscut famílies jueves.

El recuerdo de la comunidad judía. El recuerdo se ha mantenido vivo a lo largo de los siglos. La calle de los Judíos ha contribuido a mantener viva la memoria a través de generaciones dejando constancia de que, en aquel lugar, habían vivido familias judías.

www.valls.cat

visitaValls

CALÇOTADA · CASTELLS · CULTURA

www.visitavalls.cat

SOC Servei d'Ocupació de Catalunya

Generalitat de Catalunya Departament d'Empresa i Ocupació

MINISTERIO DE TRABAJO E INMIGRACION

Unió Europea Fons social europeu L'FSE inverteix en el teu futur